

UDK: 628.065 : (1-87)(046):340.132:330.123.6:338.266: (4-672EEZ):
379.85:338.48256.025.6 (340.132)

PRIKAZ INOSTRANOG ČLANKA

PRIMENA ZAKONA O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU – ŠTA JE NOVO ZA PRUŽAOCA USLUGA PAKET- ARANŽMANA I POVEZANIH PUTNIH ARANŽMANA

U svom članku autor je pažnju posvetio Direktivi (EU) 2015/3202 o paket-aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima, kojom je van snage stavljena Direktiva 90/314/EEZ. Članak predstavlja dubinsku naučnu analizu svih važnih pitanja vezanih za paket-aranžman i povezani putni aranžman, s objašnjenjima novih i složenih definicija. Razmatraju se prava i obaveze ugovornih strana, bitni elementi tog ugovora, prava ugovornih strana da menjaju ugovor, prava putnika da ugovor raskine i odgovornost organizatora paket-aranžmana. Problematika koja se u članku obrađuje vrlo je značajna za transportne preduzetnike. Naime, u praksi Evropskog suda već je ranije utvrđeno, a sada u Direktivi iz 2015. izričito i potvrđeno da je usluga kružnog putovanja vrsta paket-aranžmana. Direktiva od 2015. preneti je u hrvatski pravni poredak donošenjem Zakona o pružanju usluga u turizmu (*Narodne novine* br. 130/2017).

U transportnim propisima – međunarodnim, evropskim i nacionalnim – koji regulišu prava putnika, osiguranje zauzima vrlo značajnu ulogu u pogledu uspešne zaštite tog prava. Postoji obaveza putničkog prevozioca da sa osiguravačem zaključi ugovor o osiguranju svoje ugovorne odgovornosti za naknadu štete zbog povrede prava putnika. Putnik ima pravo da pretrpljenu štetu ostvaruje neposredno od osiguravača putničkog prevozioca. Time je značajno pojačana pravna pozicija putnika.

Postoji obaveza organizatora paket-aranžmana da sa osiguravačem zaključi određene ugovore o osiguranju vezane za njegovu profesionalnu delatnost te da, dodatno, obavesti putnika o mogućnosti sklapanja nekih drugih ugovora o osiguranju koji se odnose na putovanje.

Citirani hrvatski zakon propisuje da je organizator putovanja u paket-aranžmanu dužan da sa osiguravačem zaključi ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju prouzrokuje putniku neispunjenjem, delimičnim ispunjenjem ili neurednim ispunjenjem obaveza što se odnose na paket-aranžman. On u paket-aranžmanu mora dati podatke o osiguravaču, osiguranim rizicima, broju polise i svim drugim podacima za aktiviranje osiguranja i ostvarivanja prava na naknadu štete. Zakon posebno određuje minimalan iznos svote na koju odgovornost organizatora mora biti osigurana. Pravilo je da se organizator mora pobrinuti da u svakom trenutku njegova profesionalna odštetna odgovornost bude osigurana u odgovarajućem iznosu. Zakon ništa ne govori o franšizama. Visoke odbitne franšize ugrožavaju prava putnika, te se stoga može braniti teza da se odbitne franšize ne bi smele ugovarati.

Direktiva od 2015, kao i citirani hrvatski zakon, predviđaju obavezu organizatora putovanja da zaključi ugovor o osiguranju u slučaju nesolventnosti. Takvim osiguranjem predviđeno je sledeće:

- povrat putniku svih novčanih sredstava koja je on platio za ugovorene usluge što su izostale ili neće biti izvršene;
- naknada putniku troškova nužnog smeštaja, prehrane i povratka s putovanja u mesto polaska, kao i sva ostala potraživanja prouzrokovana nesolventnošću ili stečajem organizatora putovanja.

Citirani hrvatski zakon propisuje da minimalan iznos osigurane svote ne sme biti manji od 10% ukupnog iznosa paket-aranžmana ostvarenog u prethodnoj poslovnoj godini, odnosno ne sme biti manji od 10% planiranog godišnjeg iznosa paket-aranžmana u tekućoj poslovnoj godini.

Organizator je takođe dužan, propisuje citirani hrvatski zakon, da ponudi putniku sklapanje ugovora za:

- osiguranje od posledica nesrećnog slučaja i bolesti na putovanju;
- osiguranje za slučaj otkazivanja putovanja;
- osiguranje troškova pomoći i povratka putnika u mesto polazišta u slučaju nesreće i bolesti.

Nema sumnje da Direktiva od 2015. i hrvatski zakon znatno detaljnije uređuju pitanje ugovora o paket-aranžmanu, s naglaskom na zaštiti prava putnika. U odnosu na ranije primenjivane propise, obaveze i odgovornosti organizatora paket-aranžmana i drugih trgovaca regulisane su preciznije (i strože).

S obzirom na to da Direktiva od 2015, za razliku od Direktive od 1990, dovodi do maksimalne harmonizacije prava država članica EU, treba očekivati da će se bitno ujednačiti normativno uređenje zaštite prava putnika iz ugovora o paket-aranžmanu i povezanom putnom aranžmanu.

Hrvatski zakon uglavnom je dosledno preneo odredbe Direktive od 2015. u hrvatski pravni poredak. Njegovim stupanjem na snagu, uz istovremeno brisanje odredaba Zakona o obligacionim odnosima koje su uređivale tzv. ugovor o organizovanju putovanja, postiglo se jedinstvo javnopravnog i privatnopravnog uređenja materije ugovora o paket-aranžmanu i povezanom putnom aranžmanu u hrvatskom pravnom poretku.

Izvor

- Prof. dr sc. Jasenko Marin, „Primjena Zakona o pružanju usluga u turizmu – šta je novo za pružatelja usluga paket-aranžmana i povezanih putnih aranžmana“, *Poredno pomorsko pravo*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Jadranski zavod, PPP god. 58, broj 173, str. 1–363, Zagreb, 2019.

Prikaz članka priredio: dr Zoran D. Radović